

ГЕРМАНСКАТА АТАКА СРЕЩУ РУСИЯ

●Решението на Хитлер

На 12 и 13 ноември 1940 год. в Берлин се състои среща между Молотов и фон Рибентроп. След 12 ноември, чрез една военна директива се изоставя идеята за незабавен десант в Англия и се предвижда акцентирание върху германо –италиански натиск в Средиземноморието. Провалът на разговорите Робентроп – Молотов, потвърден от писмо на Молотов от 25 ноември, кара Хитлер да разгледа по прецизен начин войната срещу Русия. Не само омразата му към комунизма е обяснение за този обрат. Без съмнение той е воден и от желание да разгроми такъв неудобен противник, но най-вече войната с Великобритания обещава да бъде дълга. Става належащо чрез завоевание Хитлер да си осигури необходимите материали, ресурси и продукти от първа необходимост. Проектът за война със СССР е заложен в основния дълготраен план на Хитлер. Той сериозно се заема с политика за анексиране на Libensraum. На 5 декември заповядва да се подготви офанзива за 15 май 1941 год. (план Барбароса) . Занапред германските ръководители се опитват да прикрият колкото се може по-дълго масовото придвижване на Вермахт към изток. Югославският преврат забавя с около 5 седмици провеждането на операция Барбароса. Хитлер, решен да приключи със Сталин, поверява подготовката на политическата организация на териториите, които трябва да бъдат превзети от Русия на Алфред Розенберг. На 30 април Розенберг е назначен за “комисар по контрола по делата с европейския изток”. Важно е да се отбележи, че Хитлер, съветван от Розенберг, не се е канел да използва срещу руското правителство евентуални автономни инициативи на неруското население в Съюза. Напротив, той предполага, че завоюваните територии ще осигурят необходимите продукти за изхранването на немските войски.

От май до юни, всички сведения, които достигат във Великобритания и Съединените Щати, индикират, че германското нападение над Съветския съюз е неминуемо. От своя страна Сталин постига неутралитет на Япония. Той продължава многобройните опити, за да избегне войната.. Например, в деня когато министърът на външните работи на Япония Мацуока напуска Москва (13 април 1941), Сталин, които е отишъл заедно с Молотов да го изпрати на гарата, слага ръката си върху рамото на немския посланик фон дер Шуленбург и му казва: “Ние трябва да останем приятели и за тази цел, вие трябва да направите всичко, което е по силите ви”. По този начин Русия приема претенциите на Германия за очертанятия на руско – германската граница в Полша (25 април) и признават правителството на Рашид Али в Ирак (3 май). На 6 май Сталин официално застава начело на правителството, за да покаже, че възнамерява да продължи прогерманската политика от 1939 год. Министрите на Югославия, Белгия, Гърция, Норвегия са експулсирани от СССР. Икономическото сътрудничество се преследва до край и Русия дори наваксва датата за доставка на множество продукти. Дори последният ден преди германското нападение, каучукът от Далечния Изток, от който Германия има спешна нужда , се превозва натам с влакове.

РАЗВИТИЕ НА ЯПОНСКАТА ПОЛИТИКА

Японският кабинет, ръководен от принц Каное, (който е относително благоприятно разположен към Съединените Щати), е сменен през 1939 год. от правителството Хиранума, като с Външните работи се заема Арита. Тази смяна означава по-нататъшно сближаване с Италия и Германия. Последните две страни

подписват Стоманения Пакт през май 1939 год. Въпросът е ще се присъедини ли Япония към обединението или ще се задоволи с по-неясните условия на антикоминтерновския пакт, който е подписала през 1936 год. Хиранума се колебае. През май той предлага на САЩ да се присъединят към опитите на Япония за поддържане на мира в Европа, но без успех. Загрижен е заради денонсирането на търговското споразумение от страна на Съединените Щати. Всъщност, Япония е удовлетворена от антикоминтерновския пакт. Върху Запада тежи заплахата от Хитлер, което възпрепятства западните демокрации да подпомогнат Китай в борбата му срещу Япония. Хитлер, от своя страна не е доволен от Китайско – Японската война и иска да сложи край, или поне да получи обещание за специално споразумение за немската търговия с Китай. През август 1938 год. правителството Каное приема да се присъедини заедно с Германия и Италия към защитен съюз, предложен от генерал Ошима – японски военен аташе в Берлин (от октомври 1938 и посланик), но единствено при условие, че споразумението е насочено само срещу Русия. Това условие не удовлетворява Хитлер. Японската армия също иска по-решителен съюз. Арита, банковите среди и императорският двор се противопоставят на това. Преговорите се водят през лятото на 1939год. Ошима се опитва да постигне съюз, а Арита да ограничи неговото значение. На 21 август , фон Рибентроп телефонира на Ошима, за да го уведоми, че тръгва за Москва, за да подпише пакт със Съветска Русия. Японското правителство приема този пакт като предателство. Японската армия също е недоволна. На 18 септември, когато триумфът на Хитлер в Полша е сигурен, Ошима изразява в Берлин негодувание относно правителството на Хиранума. На същата дата Хиранума трябва да подаде оставка. Формиран е нов кабинет, оглавяван от генерал Абе, а адмирал Номура става министър на външните работи.

Задаващата се война в Европа кара Съединените Щати да започнат по-активна подготовка на защитата си и увеличаване на производството на оръжие. Това налага ограничаване на износа на суровини за Япония. На 26 септември Рузвелт, с цел да удовлетвори националните интереси, налага спирането на износа на 11 вида суровини. На 3 ноември Сенатът преразглежда закона за неутралитет и отменя ембаргото върху оръжията и мунициите. Идеята отговаря на направеното по-рано изказване от Теодор Рузвелт “да говорим полека, но да имаме в ръката си голяма пръчка”. Американските отговорности нарастват и поради невъзможността на окупираните в Европа Англия и Франция да реагират в Далечния Изток. В началото на 1940 год. САЩ отказват да подновят търговското споразумение с Япония, въпреки мнението на посланик Грю, че е за предпочитане страната да бъде “в несигурност”. Тази политика води до падането на кабинета на Абе, който армията не намира за достатъчно активен. Абе е наследен от адмирал Йонай, а Арита заема поста на министър на външните работи. (януари 1940 т.)

●Плановете за експанзия на юг

През 1940 год, японското правителство преднамерено се ориентира към политика на експанзия на юг. Дори преди инвазията на Холандия и Франция, на 12 януари Япония декларира, че се отказва от договора за арбитраж и помирение, който е подписала с Холандия. На 22 февруари изисква да й бъдат отпуснати търговски привилегии и улеснения за изграждане на предприятия и за установяване на японски работници в холандската колония Индонезия. В следствие на 17 април Кордел Хъл обявява, че САЩ ще бъде враждебно настроена към всякаква политическа промяна в Индонезия. На 10 май той предлага на Великобритания общ демарш по този повод пред японското правителство, но без никакъв ангажимент за интервенция, ако Индонезия бъде окупирана. Всъщност, японските източници доказват, че в този период Япония не

възнамерява да окупира холандската колония. Тя се страхува, че след връщането на холандските войски в Европа, чуждите войски няма да дебаркират на островите. През юни същата година, Индонезия приема да не ограничава износа към Япония.

Всъщност, първоначално Япония отправя поглед към Индокитай. На 18 юни 1940 год. правителството на Йонай иска от маршал Петен да позволи да се проведе военна японска мисия на територията на Индокитай. Целта е да се прекратят доставките от Тонкин за Китай на Чан Кайши. Генерал Карту се съгласява да прекъсне пренасянето на военни материали. Това е недостатъчно за японците. От друга страна Япония изисква от Англия да изтегли военните си части от Шанхай, да затвори пътя към Хонг-Конг и пътя към Бирма. На 17 юли е подписан англо- японски договор, според който за 3 месеца се спира транспортирането към Китай на военни материали, идващи от Бирма и Хонг-Конг. На 29 юни Арита (министър на Външните работи) произнася реч, в която обявява, че има естествена връзка между азиатските територии от Далечния Изток и морските страни на Юг. Според него е необходимо съществуването на една стабилизираща сила, за да се осигури общ просперитет. Накратко – необходим е нов ред в Далечния Изток. Той добавя, че тази програма “ще бъде реализирана с мирни средства”. Последната фраза предизвиква недоволство от страна на армията. Армията намира кабинета на Йонай за прекалено миролюбив и го принуждава да подаде оставка на 16 юли. Принц Коное приема да формира новото правителство, много по-благосклонно към предприемане на военни действия. В новия кабинет министър на външните работи става Мацуока, а ген. Тоджо – военен министър. Новото правителство изработва нова тайна програма, която предвижда:

- ускоряване на края на войната с Китай
- разрешаване на проблема с “новия ред” в азиатските страни и в този дух сближаване с Италия и Германия и предприемане на по-строго поведение относно Китай, Хонг- Конг и относно чуждестранните концесии в Китай.

●Окупацията на Тонкин и американският ответен удар

Първите мерки са взети незабавно. На 1 август Япония отправя ултиматум към правителството на Виши, изисквайки правото да изпрати военни части в Тонкин и да контролира летищата там. Под немски натиск френското правителство отстъпва. На 29 август е подписан договор, с който гарантира на Япония това, което е поискала и се признават “решаващите политически и икономически интереси на Япония в Далечния Изток”. От своя страна Япония обещава да зачита френския суверенитет в Индокитай. На 15 септември генерал Нашихара, според който споразумението е незадоволително, отправя ултиматум на адмирал Деку, който заема поста главен комисар в Индокитай. Нашихара обявява, че войските му ще преминат тонкинската граница на 23 септември. Адмирал Деку трябва да отстъпи. В Ханой е подписано военно споразумение. В Индонезия е изпратена японска мисия, която да поиска отпускане на икономически привилегии, които основно се отнасят за доставка на петрол за Япония. Преговарящият от страна на Холандия Ван Моок, подкрепян от Съединените Щати и Англия, не отстъпва.

В тези условия, американското правителство предприема серия от енергични мерки. През юни 1940 год., е гласуван закон “за засилване на националната защита”. Секция VI на този закон дава правото на президента да забранява или ограничава пратките на всякаква продукция, необходима за националната защита. Провеждането на тази политика на ембарго е поверена на полковник Ръсел Максуел (той се подчинява пряко на заповедите на президента, след консултативното мнение на Държавния

Департамент). След 2 юли президентът Рузвелт налага разрешителен режим на износа на три групи продукция, в които се включват алуминия и самолетни части, а на 26 юли обявява такъв режим и на различни видове желязо и самолетни горива. По-късно президентът обявява решението си да спре изцяло износа на желязо (26 септември). Това е първият сериозен удар за японската военна промишленост. Металургичната промишленост в Япония е задължена да работи много под капацитета си. Въпреки това японското управление не възнамерява да прекрати политиката на териториална експанзия.

•Тристранният пакт

Япония си отдъхва, подписвайки в Берлин Тристранния пакт с Германия и Италия на 27 септември 1940 год. След неговото сформирание, министър – председателят Каное е готов да сключи съглашение с Тройния съюз и иска от Германия отново да се признае японската доминация в Далечния Изток. Фон Рибентроп, в замяна изисква значителни преимущества. В края на август, той изпраща в Токио като преговарящ Щамер. На 4 септември четиримата основни японски министри – Каное, Мацуока, Тоджо и Йошида, изработват японските предложения: - взаимно признаване на “новия ред” в Европа и Азия, на японските “сфери на влияние” в Далечния Изток и германските и италиански в Европа и в Африка. Японската сфера се простира до Индия. Япония е решена да използва сила, за да постигне целите си, но ще направи усилие да запази мира със Съединените Щати. Преговорите между Мацуока и Щамер започват на 9 септември при високо ниво на секретност. Немският дипломат се оказва доста отстъпчив. Съюзът е сключен на 19 септември, а е официално подписан на 27 септември. На 25 септември фон Рибентроп уведомява Молотов, че този съюз не е насочен срещу Русия., а срещу “подбудителите на американската война“. Договорът е кратък: Япония признава правото на Германия и Италия да ръководят установяването на “нов ред” в Европа.(член 1) От своя страна Германия и Италия признават същото право на Япония в Азия. (член 2). Трите страни се обединяват, за да постигнат целите си с всички политически , икономически,а дори и военни средства, ако една от трите бъде нападната от трета страна, която в настоящия момент не участва във войната в Европа или китайско-японския конфликт. (член 3). Трите страни декларират, че този договор няма да навреди на политическите отношения, които съществуват между всяка една от тях и Русия. (член 5). Страните се договарят да са консултират допълнително, за да определят кога член 3 е приложим. Определението за “нов ред” също остава неопределено.

За разлика от Антикоминтерновския пакт, Тристранният пакт не е насочен срещу Русия, а срещу Съединените Щати, които играят ролята на арбитър както на ситуацията в Европа, така и в Тихия океан.

•Развитие на англо – американското сътрудничество в Тихия океан

От 27 септември 1940 год., американското правителство е с ясна представа, че е напълно възможно избухването на война с Япония. Проблемът за тях е, че трябва да са добре подготвени, налагайки ембаргото на петролните продукти. Ако това не е достатъчно, както смята Хъл, трябва да се подготви съгласуван план за отбраната с Англия. Великобритания, с американска подкрепа, решава да отвори отново пътя към Бирма. Преизбирането на Рузвелт, на 5 октомври 1940 год, потвърждава новата тенденция на политически изолационизъм. В следствие, на Индонезия не е обещана

никаква защита в случай на нападение, въпреки настояването на австралийското правителство. В същото време, обаче на Китай е осигурена помощ в долари и самолети.

В началото на 1941 год. списъкът на продукцията, подложена на разрешителен режим, се увеличава постоянно. Към японското управление са отправени официални предупреждения, че Съединените Щати са решени да подкрепят Англия, въпреки риска от война. Проучвания на общественото мнение сочат, че обществото все повече приема тази вероятност. Според Хърбърт Фейс американската политика е сбор от предупреждения, насилствени мерки и покани за разговори.

На 29 януари 1941 год. се откриват тайни конференции между Англия и Съединените Щати. Друга конференция се провежда между 21 и 27 април в Сингапур , с участието на Австралия и Холандия. Те изработват план за защита , който е трябвало да бъде приложен преди Пърл Харбър. Във Вашингтон са взети решения, които уточняват , че в случай на влизане на САЩ във войната, основната американска сила трябва да се упражни в Атлантика и Европа, в частност Германия, като основен член на Оста (Тройния съюз). САЩ развиват силите си в Атлантика и Средиземноморието, така че да позволят на английските сили да защитават английските територии в Далечния Изток. Американският флот в Тихия океан е отговорен за защитата на Хаваите, Филипините, Гуам, както и с възможен десант на островите Маршал и Каролина. Англия иска към тази зона да бъде присъединен Сингапур, но искането им не се осъществява. Планът е одобрен до месец юни и от двете правителства. Хъл отхвърля британското предложение за изготвянето на обща декларация за уведомяване на Япония, че двете страни ще реагират , в случай на агресия в Азия и Индийския океан. Тези обстоятелства не възпрепятстват американския държавен секретар да опита да постигне споразумение в множеството си срещи (повече от 40) с посланик Номура. В основата на тези срещи е проект, според който САЩ ще възстановят всякакви търговски отношения с Япония и ще се намесят като посредник между тях и Чанг-Кайши, ако Япония се ангажира да използва само мирни средства в южните морета и не се присъедини към Германия,ако последната бъде жертва на агресия.

•Колеланията на Япония (пролетта на 1941 год.)

През пролетта на 1941 год. Япония се готви да вземе решения, които да доведат до война. Първо, японският кабинет решава да изпрати Мацуока да посети Москва и Берлин. Посещението в Берлин е необходимо, за да се определи с точност японската зона на влияние, а в Москва- за да бъде подписан договор с Русия , с цел да се хармонизира руската политика с тази на тристранния пакт. Японското правителство изцяло отхвърля намерението на Хитлер за нападение над Русия, въпреки че той продължава на настоява Япония да влезе веднага във войната.

На 23 март в Москва , Мацуока предлага на Сталин и Молотов пакт за неагресия. След това, от 27 март до 4 април участва в дълги разговори с Хитлер и фон Рибентроп. Те се опитват да го убедят, че при неизбежното английско поражение, Япония има интерес да завземе веднага Сингапур. Мацуока не разполага с правото да вземе подобно решение, затова единствено изказва мнение, че вярва, че войната между Япония и САЩ е сигурна, макар че не може да посочи точната дата. От друга страна Хитлер се опитва да го разубеди да сключи пакт за неагресия със СССР, която “би могла - казва той - да се првърне във враг”. Той обаче все още не разкрива агресивните си намерения.

На връщане към Япония, Мацуока отново минава през Москва. Сталин, напълно убеден в немската заплаха, се отказва от всички условия, които е поставил преди това за подписването на споразумението и в частност покупката на южната част от Сахалин.

Пактът за неутралитет е подписан на 13 април в Москва и е валиден за срок от 5 години. Пактът е незабавно одобрен от японското правителство. Двете страни поемат ангажимент да останат неутрални, ако една от двете “бъде обект на враждебност от страна на една или повече сили”. Нищо не се споменава за зоните на влияние, нито за съветското поведение относно Китай. Хитлер е крайно недоволен от този пакт.

На 21 април принц Каное свиква всички политически и военни ръководители. Те решават да продължат преговорите със САЩ, но да поставят условия, които да направят сключването на договора невъзможно. Появяват се две тенденции: тази на армията – за незабавна война и тази на принц Каное и флотата, които се противопоставят на война със САЩ и разчитат на Рузвелт да излезе с решение на конфликта между Япония и Китай.

Мацуока се връща в Япония на 22 април. Неговото становище е, че Япония трябва да подкрепи Германия, в случай на германо-руска война и дори заявява тази своя позиция на немския посланик От. Той иска, също така, да бъде предложен пакт за неутралитет на САЩ. Както се забелязва, позициите на Мацуока са объркани и противоречиви. На 21 май той изпраща съобщение на Рибентроп, с молба на всяка цена да се избегне война в Русия. Когато Германия атакува Русия, на 22 юни, Мацуока иска от императора Япония да влезе във войната. Принц Каное се противопоставя.

•Японските решения (Юни-Юли 1941 год.)

Японската политика е определена на две конференции, които се провеждат на 25 юни и 2 юли. В тях надделява позицията на армията. На 25 юни се решава да се увеличи японското влияние в Индокитай и Тайланд. На 2 юли се отхвърля идеята за намеса на страната на Германия и се взема решение да принудят Чанг- Кайши да капитулира, като предприемат маневра от южната страна. Решава се още да се продължи подготовката за евентуална война със Съединените Щати и Англия. От друга страна, за да се отърве от Мацуока, кабинетът на Каное е разпуснат и след това отново формиран. Генерал Тоджо остава военен министър, а адмирал Тойода заема постът министър на външните работи.

Първите резултати от решенията на двете конференции е цялостната окупация на Индокитай. На 22 септември 1940 год. Япония получава придобивки в Северната част на Индокитай. След това, на 23 ноември, страната взема участие в борбата на Тайланд срещу Франция. Още на 23 март 1907 год. Сиам е преотстъпил на Франция свои провинции в Батенбанг и Анкор, както и Камбоджа. Тайланд винаги е възнамерявала да си върне тези територии и след 1939 год. не крие намерението си да създаде значителни военни сили. Именно това е обектът на новия конфликт.

Френските военни части и флота отбелязват няколко успеха, но налагането на японски натиск не закъснява. През декември е подписан договор за приятелство, а след това и договор за съюз между Япония и Тайланд. На 26 януари 1941 год Тайланд приема посредничеството на Япония в конфликта. На 10 март, под заплахата от японска намеса, правителството на Виши се съгласява да отстъпи някои латински територии (провинции в Анкор, Батенбанг, Сиам- Реап и Сизофон) и части от Камбоджа. На 9 май е подписан френско-тайландски договор за мир. Но до края на юни 1941 год, с помощта на немската дипломатия, японското правителство отправя нови изисквания към Индокитай. На 14 юли Като (японският посланик във Франция) отправя искане към маршал Петен за окупиране на 8 нови летища, за използване на пристанищата на Сайгон и залива Камран като морски бази и свободно движение на японските войски в Южната част на Индокитай. В случай на отказ, двадесета японска армия ще ги завземе със сила.

Под този натиск, заедно с натиска от Берлин, Виши отстъпва и японските искания са задоволени със споразумение от 21 юли. Япония има правото да изпраща в Индокитай колкото войски прецени за необходимо, с цел “да сътрудничи за защитата му”, а всъщност за да заплаши Сингапур. Окупацията се извършва моментално. Започва от Южен Китай, където японските войски са многобройни.

Изправяйки се пред тази заплашителна ситуация, Великобритания и САЩ решават да действат енергично. Към този момент, износът на петролни продукти от американските пристанища на атлантическото крайбрежие и от мексиканския залив, е строго забранен, освен ако не е предназначен за английската и американската армия. Англо-американските срещи се провеждат през юли, за да се договорят какви репресии ще предприемат, ако Япония започне ефективно нахлуване в Индокитай. На 24 юли те научават, че японските военни кораби се отправят на юг към Индокитай. Президентът Рузвелт дава заповед да се замразят всички японски фондове в Съединените Щати, което значително ще затрудни японските покупки. Той позволява на правителството да прекрати евентуален износ на петролни продукти за Япония. Рузвелт, както и Чърчил, смята, че тези мерки ще накарат Япония да не предприеме нападение веднага. Британското правителство, Бирма и Индия веднага прилагат американската политика и поставят японските фондове под контрол. Правителството на Индонезия иска да получи уверение от САЩ, че ще се намеси, ако страната бъде атакувана, но американското правителство отказва да поеме подобна отговорност.

Всъщност, въпреки всичко Япония може да продължи да внася петролни горива за самолети, в количества, равни на тези, които е закупувала в периода 1935 – 1936.

Японската заплаха е основната тема на срещите между Рузвелт и Чърчил. Чърчил е настроен по-песимистично към евентуална японска агресия, предлага да бъде отправено ясно предупреждение към Япония: ако продължат експанзията на Юг рискуват избухването на всеобща война. Рузвелт приема предложението, при условие, че предупреждението е умерено и придружено с предложение за преговори. Кордел Хъл смята, че дори и след тези умерени действия, Япония ще стигне до края.

Изпратени са две отделни предупреждения. В едното Рузвелт обявява, че ако Япония направи още една крачка към политика на доминиране със сила, “правителството на САЩ ще бъде задължено да вземе каквито сметне за нужно незабавни мерки, за да запази легитимните права и интереси на Съединените Щати.” Няколко дни след това Чърчил обявява, че ако “търпеливите усилия” на Щатите не доведат до успех, Англия “без да се колебае ще се присъедини към тях” в по-нататъшни действия.

●Последните преговори и техният провал

Япония иска да смекчи ефекта, който предизвикват американското и британското предупреждения, като се опитва да уговори лични срещи между Каное и Рузвелт, но той и Хъл се противопоставят. Окончателният отказ става ясен на 2 октомври 1941 год, чрез нота на Кордел Хъл. Тя до известна степен ускорява падането на правителството на Каное. Идеята, че се прилагат остарели и неефективни дипломатически методи, все повече се разпространява в Япония.

На 5 и 6 септември в Япония се свиква конференция, председателствана от императора, на която се разисква програмата на японската политика. Основното, което се приема, въпреки несъгласието на принц Каное и императора е следното: “Ако в началото на октомври нямаме основателна надежда, че исканията ни ще бъдат приети, по време на дипломатическите преговори, предвиждаме да бъдем готови за незабавни военни действия срещу Америка, Англия и Холандия.” Ръководителят на военните

сили, генерал Сугияма, обявява, че кампанията в южните морета ще бъде приключена за три месеца. Доминиращото мнение в армията е, че предвид значителното съкращаване на доставките на петролни продукти от САЩ, е необходимо възможно най-бързо завземане на Суматра, Борнео, Малайзия и Ява. Това налага необходимостта да бъдат изгонени англичаните от Сингапур и американците от Филипините и Гуам. Като най-подходящо време за операцията са определени октомври и ноември и най-късно декември.

Настъпва началото на октомври и трябва да бъде взето решение. Каное и Тоджо няколко дни, от 12 до 14 октомври, обсъждат ситуацията. Веднага след това Каное подава оставка (на 15 октомври вечерта) поради отслабените му властови позиции. На 17 октомври Тоджо заема поста. Министърът на външните работи Тойода е заменен от Того. От своя страна Тоджо запазва поста си на военен министър, а също така заема поста министър на вътрешните работи. В управлението влизат множество военни генерали. От 2 до 5 ноември се провежда конференция, която постановява финалните предложения към Съединените Щати. Ако до 25 ноември не бъде постигнато споразумение, императорът ще обяви война. Предложенията са следните:

- Япония ще приеме икономическо равенство в Китай и Тихия океан, ако това равенство се признае и от останалия свят.
- Японски военни единици да останат в Северен Китай, Монголия и Хайнан за период от 25 години. Останалите японски войски ще бъдат изтеглени от Китай две години след като бъде установен мира и реда там
- Японските войски в Индокитай ще бъдат изтеглени, когато се сключи справедлив мир в Далечния Изток.

Ако предложенията, наречени още “предложения А”, бъдат отхвърлени, ще бъдат направени нови – наречени “предложения Б” за *modus vivendi* (намиране на приемливо начин аз съвместно съществуване). Те се различават от първите по това, че Япония заявява готовността си незабавно да евакуира южен Индокитай, ако бъде подписано споразумение със САЩ. САЩ от своя страна ще подпомогне Япония да получи от Холандска Индонезия необходимите за нея продукти и ще възстанови търговските отношения между двете страни, свързани с петролните продукти. Япония изисква да получава от Съединените Щати 4 милиона тона годишно, както и 1 милион от Холандска Индия. Поставя се условие Щатите да не подпомагат Китай в борбата срещу Япония. По този начин в “предложения Б” не се определя бъдещият статут на Китай, но същевременно Япония се поставя в изгодна позиция да го победи.

“Предложения А” са представени на Кордел Хъл на 7 ноември вечерта. На 10 ноември Рузвелт ги отхвърля, като заявява, че преди вземането на всякакво решение, Япония трябва да изтегли войските си от Китай и Индокитай. На 20 ноември са представени и “предложения Б” от посланик Номура и специалния пратеник Курусу. Хъл веднага ги обявява за неприемливи, защото те предполагат САЩ да изостави Китай. На 26 ноември, след като се консултира със съюзническите правителства, и особено с Чърчил, американското правителство официално отхвърля “предложения Б” и предлага на Номура контра-предложения, основани на принципите на международното право. А именно: Япония и Съединените Щати да подпомогнат подписването на различни пактове за неагресия между страните, които имат отношение към проблемите в Далечния Изток, както и Япония да изтегли войските си от Китай и Индокитай. Очевидно е, че тези предложения напълно противоречат с японските военни амбиции. Трябва да се отбележи, че дори в този момент, нито американското правителство, нито обществото, нито дори военните среди, приемат войната срещу Япония като

неизбежна. Предвижда се единствено японска експанзия в югоизточна Азия. Военната подготовка е недостатъчна.

На 6 декември, президентът Рузвелт изпраща още едно съобщение на император Хирохито. Той съобщава, че американските служби са успели да дешифрират почти всички японски кодирани съобщения, и са наясно с действителния смисъл на японските предложенията.

•Пърл Харбър

Междувременно, в съответствие с приетия план на адмирал Ямамото на 26 ноември японски флот напуска Кораловите острови и се отправя в посока Пърл Харбър на Хавайските острови.

От своя страна, Германия многократно дава да се разбере, че ако Япония влезе във война със Съединените Щати и Великобритания, тя незабавно ще се присъедини, обявявайки война на САЩ. На 1 декември се провежда императорска конференция, на която окончателно се решава, че Япония влиза във война.

Япония разчита основно на ефекта от изненадата. На 7 декември японците атакуват Пърл Харбър. Напълно разрушават множество американски броненосци и военни кораби. Японски войски дебаркират и в Малайзия. Американското правителство, което е предвиждало вероятна атака в Сиам или Малайзия, е напълно изненадано от нападението над Пърл Харбър. Не са били взети никакви предпазни мерки.

Всъщност, според американците именно Пърл Харбър е тласъкът, без който войната нямало да избухне. Съединените Щати са вкарани по един брутален начин в конфликта, който ще прерасне във Втора световна война.

На 11 декември Германия и Италия обявяват война на Съединените Щати.